

Razlaga knjige preroka Jona

II, 1 a. *In Gospod je pripravil veliko ribo, da bi pogoltnila Jona.* Po grškem prevodu sedemdesetih (LXX): *In Gospod je naročil velikemu kitu in je pogoltnil Jona.* Smrti in podzemlju je Gospod ukazal, naj sprejmeta preroka. Kakor sta se veselila, ko sta s požrešnim žrelom mislila, da sta dobila plen, tako sta se žalostila, ko sta ga morala izpljuniti. Tedaj se je zgodilo, kar beremo pri Ozeju: *Smrt, jaz bom tvoja smrt; jaz te bom ugriznil, podzemlje.*

V hebrejskem besedilu beremo, da gre za veliko ribo, sedemdeset prevajalcev (LXX) in Gospod v evangeliju pa jo označijo kot kita in jo tako na kratko razložijo. Hebrejsko se namreč reče *dag gadol*, ker se prevaja z veliko ribo, nedvomno pa to pomeni kita.

Pozorno je treba še uvideti, da je tam, kjer bi človek mislil, da gre za pogin, v resnici varstvo.

Ko reče »pripravil«, misli bodisi od samega začetka, ko jo je to ribo ustvaril, kakor piše v psalmu: *Tisti zmaj, ki si ga oblikoval, da bi se igral z njim* (Ps 103,26); bodisi da jo je pripeljal ob ladjo, da bi padajočega Jona ujela v svoj objem in mu namesto smrti priskrbela prebivališče.

On, ki je na ladji občutil božjo jezo, naj bi tako v smrti občutil njegovo naklonjenost.

1 b. *In Jona je bil v ribjem trebuhu tri dni in tri noči.* Po grškem prevodu sedemdesetih (LXX): *In Jona je bil v kitovem trebuhu tri dni in tri noči.* Skrivnost tega odlomka razloži Gospod v evangeliju (Mt 12,40) in odveč bi bilo bodisi reči to isto bodisi reči kaj drugega, kot je razložil on sam, ki je trpel. Samo to se vprašajmo, kaj pomeni tri dni in tri noči v zemljinem osrčju. Nekateri petek, ko je zaradi zamračitve sonca od šeste do devete ure noč že sledila dnevu, razdelijo na dva dni in noči, potem dodajo še soboto in tako naračunajo tri dni in tri noči. Mi pa po *sinékdohi* celoto razumemo že v delu, tako da v petek, ko je umrl (Lk 23,54), štejemo en dan in eno noč, v soboti drugi dan in drugo noč; tretjo noč, ki se dotika Gospodovega dneva, pa nanašamo na začetek novega dneva, kajti tudi v Prvi Mojzesovi knjigi (1,5.8) noč ne pripada predhodnemu, ampak naslednjemu dnevu; noč je torej začetek prihodnjega in ne konec prejšnjega dne. Da bo lažje razumeti, povem še preprosteje. Predstavlja si, da nekdo odpotuje iz enega prenočišča popoldne, drugi dan dopoldne pa prispe do drugega. Če bi rekel, da je hodil dva dni, me ne bi obtožili laži, čeprav tisti, ki je potoval, ni porabil za pot vseh ur obeh dni, ampak le njun del. Zdi se mi, da lahko razložimo na ta način. Če kdo te razlage ne sprejme in zna bolje razložiti skrivnosti tega odlomka, je treba slediti njegovemu mnenju.

2. *In Jona je molil Gospodu Bogu iz ribjega trebuha in rekel.* Po grškem prevodu sedemdesetih (LXX): podobno. Če se Jona nanaša na Gospoda, in tako, ker je bil tri dni in noči v kitovem trebuhu, nakazuje Odrešenikovo trpljenje, mora tudi njegova molitev biti predpodoba Gospodove molitve. Dobro vem, da se nekaterim zdi neverjetno, da bi človek preživel tri dni in noči v kitovem trebuhu, kamor se stekajo brodolomi; in taki so med vernimi in nevernimi. ...

(...)

IV. 9. *In Gospod je rekel Jonu: »Misliš, da imaš prav, ko se jeziš zaradi bršljana? In rekel je: Po pravici sem jezen na smrt.* Po grškem prevodu sedemdesetih (LXX): *In Gospod Bog je rekel Jonu: Kaj se tako zelo žalostiš zaradi buče? In rekel je: Zelo sem žalosten, do smrti.*

Najprej je Bog preroka enako vprašal o Ninivljanih, ki so delali pokoro, in o poganskem mestu, ki je bilo rešeno: *Ali misliš da je prav, ko se jeziš?* On pa ni nič odgovoril, ampak je z molkom potrdil božje spraševanje, vedoč, da je Bog *milostljiv in blag, potrpežljiv in zelo usmiljen* (2 Mz 34,6; Ps 102,8); in da odpušča zlobo. Zato se ni žalostil nad rešitvijo poganov.

Ko pa se je posušila buča in je bil požgan Izrael in ko je bil razločno vprašan: *Misliš, da je prav, ko se jeziš zaradi bršljana?* je zaupno odgovoril in rekel: *Po pravici se jezim ali sem žalosten na smrt.* Ni namreč hotel rešiti enih tako, da bi drugi propadli; ni hotel drugim prislužiti dobička s tem, da bi svoje pogubil. In resnično, do današnjega dne se Kristus joka nad Jeruzalemom in joka vse do smrti, ne svoje, ampak smrti Judov, da bi umrli kot zanikovalci in vstali kot priznavalci Božjega Sina.

10-11. *In Gospod je rekel: Tebi je hudo zaradi bršljana, za katerega nisi delal in mu nisi ti dal, da je zrasel; eno noč se je rodil in eno noč ga je pobralo; jaz pa naj ne bi bil usmiljen z Ninivami, velikim mestom, kjer je več kot sto dvajset tisoč ljudi, ki ne ločijo med desnico in levico, in toliko živali?*

(...)

Mesto Ninive, veliko in zelo lepo, je predpodoba Cerkve, v kateri je večje število prebivalcev kot v desetih Izraelovih rodovih, kar tudi ponazarjajo ostanki v dvanajstih košarah v puščavi.

Ne ločijo med desnico in levico: bodisi zaradi nedolžnosti in preprostosti, kar kaže na življenjsko dobo dojenčka (koliko je potem šele vseh tistih, ki so že odrasli, če je že malčkov toliko), bodisi zato, ker je bilo mesto veliko in v veliki hiši ni samo zlatih in srebrnih posod, ampak so tudi lesene in lončene (2 Tim 2,20). Torej je bila v mestu pred opravljanjem pokore velika množica nevednih glede tega, kaj je dobro in zlo, kaj je desno in levo. *In toliko živali:* v Ninivah je veliko število živali in nerazumnih ljudi, ki jih primerja z nerazumnimi živalmi, ker so jim podobni (Ps 48,21).

Prevedel br. Miran Špelič OFM